

Z. Br.

Nowe dane z życiorysu Wojciecha Kętrzyńskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/1, 195

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

o wieloletnim prezesie TNK i Akademii Umiejętności, rektorze Uniwersytetu Jagiellońskiego, wybitnym fizjologu i antropologu Józefie Majerze i jego najbliższej rodzinie³. Postać Majera przypominał dzisiejszemu pokoleniu Adam Wrzosek w monografii *Józef Majer (1808—1889)* w tomie I wydawnictwa *Sześćsetlecie medycyny krakowskiej* (Kraków 1963)⁴. Artykuł Nieciowej przekazuje natomiast nieco szczegółów z prywatnego życia Majera.

Część tomu poświęconą TNK zamyka artykuł Józefa Dużyka przedstawiający na podstawie głosów współczesnej prasy kulturę Krakowa w siedemdziesiątych latach ubiegłego wieku, a więc w okresie końcowej działalności TNK i początków Akademii Umiejętności. W artykule znalazły odbicie m.in.: nauka, popularyzacja nauki, szkolnictwo wyższe, muzealnictwo i bibliotekarstwo ówczesnego Krakowa.

Z. Br.

NOWE DANE Z ŻYCIORYSU WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

Sylwetka wielkiego historyka, Wojciecha Kętrzyńskiego, którego 50 rocznica śmierci przypada w 1968 r., doczekała się stosunkowo licznych opracowań, jednak jeszcze wiele momentów z jego życia wymaga wyświetlenia. Do mniej znanych lat należy okres królewiecki, zwłaszcza udział w powstaniu styczniowym. W nrze 1—2/1967 „Komunikatów Mazursko-Warmińskich” Janusz Jasiński uzupełnił nowymi faktami to tak ważne dla Kętrzyńskiego wydarzenie (art. *Wojciech Kętrzyński w powstaniu styczniowym*), opierając się na nie wyzyskanych dotychczas przez nikogo aktach Kammergerichtu w Berlinie (obecnie w Deutsches Zentralarchiv w Merseburgu). Za udział w przemyśle broni do województwa płockiego Kętrzyński był skazany na rok twierdzy. Karę odsiedział w Kłodzku. Tam przełożył na łacinę swą dysertację doktorską. Po wyjściu z więzienia powtórnie się immatrykułował na Uniwersytecie Królewieckim; 12 XII 1866 r. obronił swą pracę doktorską *De bello a Boleslav Magno cum Henrico rege Germaniae gesto a 1002—1005*. „Jednakże manifestacyjne oświadczenie się za polskością, a zwłaszcza udział w powstaniu styczniowym, tak dalece obciążły Kętrzyńskiego w oczach władz, iż pomimo uzyskania dyplomu naukowego na uniwersytecie pruskim nie mógł znaleźć odpowiedniej pracy wśród polskiej ludności w państwie pruskim, na skutek czego, w ostatecznym rezultacie, w 1873 r. osiadł we Lwowie”, pisze J. Jasiński w zakończeniu swego artykułu (w 1873 r. Kętrzyński został sekretarzem naukowym Zakładu Naukowego im. Ossolińskich i odtąd, jak wiadomo, aż do końca życia był związany z tym Zakładem).

Z. Br.

TRADYCJE STATYSTYKI POLSKIEJ

„Wyśledzić źródła zamożności, ukazywać stan ich użytku, wymiarkować stosunki płodów natury, rozważać ich względ do potrzeb, środków, przemysłu i liczby mieszkańców; przeto za jej tylko pomocą można dochodzić pewnej miary sił fizycznych i moralnych narodu, przy jej świetle łatwiej jest dostrzec te wady, któ-

³ Członkiem TNK był też brat Józefa Majera, Wojciech (1806—1861), prezes Sądu Wyższego w Krakowie. Zob. o nim: M. Kaczyński, *Żywot Wojciecha Majera ze szczególnym rozbiorem jego prac drukowanych*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego”, 1864, ss. 421—462.

⁴ Por. też notatkę bibliograficzną o Majerze jako ojcu polskiego słownictwa lekarskiego w nrze 1/1967 „Kwartalnika” (s. 187) i cytowaną tam wcześniejszą książkę A. Wrzoska o Majerze.